

O VRSTAMA RODA *THYMUS* L. NA PODRUČJU HRVATSKOG ZAGORJA

Mit deutscher Zusammenfassung

KRUNICA HRUŠKA

(Institut za botaniku Sveučilišta u Zagrebu)

Primljeno 1. 12. 1971.

Prilikom kartiranja vegetacije Hrvatskog zagorja sabran je i veći broj primjeraka roda *Thymus* L., koji je na ovom području jako polimorfan, pa će se u ovom prilogu na to osvrnuti.

U florističkoj literaturi ima malo podataka o lokalitetima vrsta roda *Thymus* L. u Hrvatskom zagorju. Koliko mi je poznato, jedino *F o r e n b a c h e r* (1908 : 55) spominje *Thymus ovatus* Mill. za širu okolicu Zagreba, a *H i r c* (1917 : 110) navodi istu vrstu kod Šapca kraj Krapine i s obronaka Strahinjšćice. Budući da iz čitavog kontinentalnog dijela Hrvatske nema mnogo herbarskih primjeraka, nisam ih našla niti na području Hrvatskog zagorja. Samo nekoliko podataka potječe iz herbara I. *H o r v a t a*.

Najrasprostranjenija i najčešća vrsta ovog područja je *Thymus pulegioides* L. Ova goniotriha svojta oštro četverobridaste stabljike zaokupljala je, zbog velike varijabilnosti, pažnju svih koji su se bavili ovom problematikom. Svojevremeno je unutar nje bilo uključeno više vrsta u obliku podvrsta i varijeteta (*R o n n i g e r* 1930 : 369—373). Ovako veliki takson pokazao se vremenom kao neodrživ, pa je god. 1959 *M a c h u l e* (1962) izdvojio subsp. *montanus* W. K. kao samostalnu vrstu. Na osnovi vlastitih višegodišnjih istraživanja (*H r u š k a* 1969 : 88) došla sam do zaključka da se iz taksona *Thymus pulegioides* L. kao samostalan može izdvojiti i *Thymus effusus* Host; on se od ostalih razlikuje po stabljici koja je polegnuta u visini cvata, po obliku listova i izgledu cvata.

Popis nalazišta vrsta roda *Thymus* L. u Hrvatskom zagorju:

1. *Thymus pulegioides* L. (Spec. plant. 1753 : 592)

A. subsp. *pulegioides* (= *Th. pulegioides* I *pulegioides* Ronn.).

Nasip uz cestu kod Velikog Trgovišta, uz put nedaleko Sušobrega kod Marije Bistrice, kod željezničke stanice Zlatar, na više mjesta kod sela

Vučaka kod Bedekovčine, južno od Lepe Vesi kod Bedekovčine, uz rub livadne sastojine *Bromo-Cynosuretum cristati* H-ić kod Konjščine, istočno od Banšćice kod Gornje Stubice, kod crkvice sv. Antuna kraj Donje Stubice.

- a) var. *ovatus* (Mill.) Ronn.
(= *Th. ovatus* Gard.; *Th. Serpyllum* ssp. *chamaedrys* f. *adscendens* Lyka non W. et Gr.; *Th. subcitratus* Schreb. non Borb.); uz auto-cestu Zagreb—Zabok oko dva kilometra od Zaboka, na više mjesta kod Krapine.
- b) var. *chamaedrys* Fries.
(= *Th. Serpyllum* a) *vulgaris* Vis.; *Th. Serpyllum alterum* Dod.); uz rub šumske zajednice *Quercus-Carpinetum croaticum* Ht kod Grdenaca nedaleko Zaboka, jugozapadno uz put prema Loboru.
- c) var. *noricus* Ronn.
(= *Th. ovatus* subv. *subcitratus* Borb.); ovaj varijetet je prilično rijedak u flori Hrvatske, a na ovom području nađen je kod Zelenjaka kraj Klanjca (leg. I. Horvat, det. K. Ronniger).
- d) var. *concolor* (Opiz) Ronn.
(= *Th. concolor* Opiz; *Th. Serpyllum* subsp. *chamaedrys* f. *pallens* Lyka); južno od crkvice sv. Benedikta kod Hrašćine, u sastavu asocijacije *Bromo-Cynosuretum cristati* H-ić kod Stubičkih Toplica.

2. *Thymus montanus* W. K. (Will. Spec. pl. III 1800 : 143)

(= *Th. Serpyllum* ssp. *montanus* Lyka; *Th. pulegioides* ssp. *montanus* Ronn.)

- a) var. *montanus*; tipični varijetet našla sam uz rub puta u šikari nedaleko sela Mirkovec kod Komina; vidjela sam primjerak iz Dubrave kod Merenja (leg. et det. I. Horvat).
- b) var. *danubialis* (Simk.) Ronn.
(= *Th. glaber* f. *eunervius* Lyka; *Th. Serpyllum* ssp. *montanus* f. *eunervius* Lyka); kod Cesargrada (leg. I. Horvat, det. K. Ronniger).
- c) var. *barbulatus* Borb.
(= *Th. praticolus* Braun); ovaj varijetet dosad nisam našla, ali sam vidjela primjerak sabran kod Krčine kraj Dubrave (leg. I. Horvat, det. K. Ronniger).

3. *Thymus effusus* Host (Fl. Austr. II 1891 : 137)

(= *Th. Serpyllum* ssp. *effusus* (Host) Lyka; *Th. pulegioides* ssp. *effusus* Ronn.); ova je vrsta na području Hrvatskog zagorja prilično rijetka i dosad nađena jedino kod Krapine (leg. Lj. Regula).

Z a k l j u č a k

U toku kartiranja vegetacije Hrvatskog zagorja sabran je velik broj primjeraka roda *Thymus* L. Ustanovljeno je da je najrasprostranjenija vrsta *Thymus pulegioides* L., koja je zastupana s više oblika. Nešto rjeđe su vrste *Thymus montanus* (W. K.) Mach. i *Thymus effusus* Host. Za sve su vrste navedena njihova dosad utvrđena nalazišta na ovome području.

Literatura — Schrifttum

- Forenbacher, A., 1908: Vegetacione formacije zagrebačke okoline. Rad JAZU 175, Zagreb.
- Hirc, D., 1917: Florističke studije po Hrvatskom zagorju. Prir. istr. JAZU II—12, Zagreb.
- Hruška, K., 1969: Florističko-sistematska istraživanja roda *Thymus* L. na području Hrvatske. Mag. rad (mscr.), Prir. matem. fakultet, Zagreb, 147 p.
- Machule, M., 1962: Die wichtigsten infraspezifischen *Thymus*-Sippen als Ergänzung zu Ronniger: Bestimmungstabelle für die *Thymus*-Arten des Deutschen Reiches, 1944, Ber. bayer. bot. Ges. 35, 57—72.
- Ronniger, K., 1930: *Thymus* L. in Hayek, A.; Prodrromus florae peninsulae Balcanicae 2, Berlin—Dahlem.

ZUSAMMENFASSUNG

ÜBER DIE ARTEN DER GATTUNG *THYMUS* L. IN HRVATSKO ZAGORJE

Krunica Hruška

(Botanisches Institut der Universität, Zagreb)

Im Laufe der Vegetationskartierung in Hrvatsko zagorje (Nordkroatien) wurden mehrere Arten der Gattung *Thymus* L. gesammelt. Es hat sich herausgestellt dass die verbreitetste Art *Thymus pulegioides* L. ist, die mit mehreren Formen vertreten ist. Etwas seltener sind die Arten *Thymus montanus* (W. K.) Mach. und *Thymus effusus* Host. Für alle Arten sind die bisher festgestellten Fundorte in Hrvatsko zagorje angegeben.

Krunica Hruška, mr. biol.
Institut za botaniku Sveučilišta
Marulićev trg 20/II
41000 Zagreb (Jugoslavija)